

Agenda

250 jaar
Zeeuws
Genootschap

Jubileumboek Zeeuws Genootschap *Van Wijs en Waan* wint de Zeeuwse Boekenprijs-Accolade voor beste wetenschappelijke uitgave

Uit het jury-rapport: "Dit boek is 'zonder ijdele grootspraak de bezigtiging van den [...] toeschouwer waardig' kunnen we een zin citeren uit het boek zelf. Een van de oudste encyclopedische verzamelingen in de geest van de Verlichting is in dit boek samengebracht. Het is een zeer zorgvuldige uitgave met schitterende illustraties van de bonte verzameling objecten uit het bezit van schatbewaarder en beheerder het Zeeuws Genootschap. De verzameling van schenkingen en aankopen omvat naturalia en artefacten uit alle windstreken, maar ook specifieke Zelandica. En dit alles kunnen we door deze uitgave gewoon thuis in onze luie stoel bekijken. De jury van de Zeeuwse Boekenprijs is dan ook eensgezind in het toekennen van de Accolade Beste Wetenschappelijke Uitgave 2019 voor *Van Wijs en Waan. 250 jaar verzamelen; Zeeuws Genootschap 1769-2019* van de auteurs Katie Heyning en Veronica Frenks."

Boek over schenking schilderijen aan het Genootschap en het muZEEum beschikbaar voor leden

Enkele maanden geleden schonk de familie Patijn twee maritieme schilderijen aan het Zeeuws Genootschap. De schilderijen waren al enkele jaren in bruikleen bij het Zeeuws maritiem muZEEum. Veronica Frenks schreef een verhaal waarin deze twee schilderijen de hoofdrol spelen: *Schilderijen en Scheepjes, mijmeringen aan de kust*. Schilderijen en Scheepjes is een ontdekkingsreis in de maritieme wereld van de zeventiende en de achttiende eeuw. De reis begint bij twee schilderijen waarvan aanvankelijk niet bekend is wie de schilder is en wat het exact voorstelt. De onderzoeker verbindt zich met de twee werken en droomt er zelfs over. Ze beleeft een intens avontuur met de schilderijen en de experts die er iets over te zeggen hebben. Het Zeeland van vroeger en met name het maritieme

Vlissingen en Middelburg van vroeger spelen een grote rol in het onderzoek. De toon is persoonlijk. De lezer wordt stapje voor stapje meegenomen in het schilderij. Zonder moeite is daarna het besef van de maritieme geschiedenis van Nederland in het algemeen en Zeeland in het bijzonder, groter geworden. De boeken kunnen worden besteld bij het secretariaat van het Zeeuws Genootschap door overmaking van 15,00 euro wanneer u het boek komt afhalen (op dinsdagen en donderdagen van 10.00-12.00 uur of na bestelling via de email en betaling bij de klantenservice van de bibliotheek) of 21,50 euro wanneer u het boek toegestuurd wilt krijgen. Overmaken kan op rekeningnummer: NL78 RABO 0324 4976 01 t.n.v. Zeeuws Genootschap.

Jongerenproject YESC krijgt veel aandacht in het Zeeuwse onderwijs en in de media

Op duurzame dinsdag 3 september is het jongerenproject van het Zeeuws Genootschap, de Young Energy Society Challenge (YESC) van start gegaan voor het basisonderwijs op alle Zeeuwse eilanden. Hier lazen enthousiaste, prominente Zeeuwen voor uit het boek de kracht van Zeeuwse energie. Onder andere de voorzitter en de vice-voorzitter van het Zeeuws Genootschap, Hugo Schorer en Karel Meertens, én de gedeputeerde Jo-Annes de Bat, lazen voor op basisscholen.

Op alle Zeeuwse eilanden startte de voorleesactie op de basisscholen om half 9. Het boek *De kracht van Zeeuwse energie* is door YESC geschreven in samenwerking met de 'duurzame PABO'. Het boek is uitgedeeld aan alle 198 Zeeuwse basisscholen. Om het boek zat een zegel van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, de initiator van de YESC. Dit zegel werd verbroken door de voorlezers waarmee de YESC van start ging voor het basisonderwijs.

In het boek, dat meerdere jaren te gebruiken is, staan duurzame lessen en leuke verhalen. Iedere

les roept kinderen op na te denken over een oplossing op de vraag: Hoe versnellen we de energietransitie van Zeeland? De oplossingen kunnen de docenten en de leerlingen opsturen naar www.yesc.nl. Een vakjury kiest in december uit de inzendingen een winnaar die met een geldbedrag naar huis gaat. Het boek wordt financieel mogelijk gemaakt door de Rabobank.

De YESC is de prijsvraag van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen die jongeren oproept mee te denken over de energietransitie. De prijsvraag luidt: "Hoe versnellen wij de energietransitie in Zeeland?" Voor winnende ideeën zijn verschillende prijzen beschikbaar gesteld. De prijsvraag wordt financieel mogelijk gemaakt door de Stichting Zeeuwse Publieke Belangen. Naast de voorleesactie organiseert YESC andere activiteiten die te vinden zijn op www.yesc.nl.

Op 10 september werd het eerste tv-filmpje van YESC, het jongerenproject van het Zeeuws Genootschap uitgezonden op Omroep Zeeland. Dat zal de komende maanden doorgaan in een frequentie van één filmpje per week. Meer weten over YESC? [Klik hier](#).

In memoriam Clemens van Kempen 1928-2019

Op 12 september jl. is Clemens van Kempen op 91-jarige leeftijd overleden. Clemens was de echtgenoot van Ankie van Noppen, onze vroegere secretaresse. Clemens heeft zeer veel voor het Zeeuws Genootschap gedaan. Hij was altijd bezig het Genootschap te promoten en leden te werven, onder meer door lezingen over het genootschap te geven. Hij heeft samen met Ankie veel publicaties van het Genootschap (boeken, agenda's) op boekenmarkten verkocht. Ook heeft hij vele jaren het jaarboek Archief en agenda's rondgebracht en bezorgd bij onze leden. Velen hebben warme herinneringen aan Clemens, vooral aan zijn opgewektheid en gevoel voor humor. Wij wensen Ankie sterkte met het verwerken van dit grote verlies.

Restauratie verentooien leidt tot enorme verrassing

"Twee in één! We dachten dat we drie verentooien hadden, het zijn er vier!" Onlangs hebben het Zeeuws Genootschap en het Zeeuws Museum opdracht gegeven om drie verentooien uit de collectie van het genootschap te restaureren. De werkzaamheden leverden een enorme verrassing op: een van de tooien blijkt een combinatie van twee unieke tooien te zijn. De ene heeft een krans van ibisveren, rood tegen zwart. De andere gaat royaal omhoog met lange rode veren uit de staart van de ara. Deze wonderbaarlijke verdubbeling kwam aan het licht bij onderzoek voorafgaand aan de restauratie.

Conservator Caroline van Santen, Zeeuws Museum. Hoofdtooi afkomstig van de Arawak, de Carib of de Warrau van het kustgebied van de Guyana's, 1725-1775 (palmblad, veren, katoen) Zeeuws Museum, collectie Zeeuws Genootschap. Foto's: Anda van Riet en Mieke Wijnen.

Ontwerper Maaïke Roozenburg: Zeeuws Genootschap Fellow 2019

In het kader van de 250-jarig jubileum van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen (KZGW) is ontwerper en onderzoeker Maaïke Roozenburg voor dit academisch jaar aangesteld als Zeeuws Genootschap fellow aan het University College Roosevelt (UCR) in Middelburg. Daarmee treedt zij in de voetstappen van wetenschapshistoricus Huib Zuidervaart (2017-2018) en Ad Maas, Conservator Natuurwetenschap vanaf 1800, Museum Boerhaave, Leiden (2015-2016).

Het werk van Maaïke Roozenburg beweegt zich op het snijvlak van erfgoed, technologie en experimenteel maken. Deze interdisciplinaire werkwijze sluit aan bij huidige ontwikkelingen binnen UCR en KZGW: enerzijds biedt de komst van de nieuwe engineering afdeling (vanaf 2020 operationeel) van UCR ruimte voor curriculum innovatie; anderzijds biedt de digitalisering van de KZGW collectie de kans om nieuwe verbanden tussen fysiek verspreide collectiestukken te maken en te verbeelden. Tot de zomer heeft Maaïke Roozenburg zich verdiept in het hoe en waarom van de KZGW collectie, en een voorselectie gemaakt van kansrijke studieobjecten. De nadruk ligt daarbij op objecten die ons inzichten kunnen verschaffen over urgente thema's in het heden. In het najaar zal zij samen met kunstenaar en UCR docente Sophie Krier de cursus True Replicas geven. In deze cursus zullen studenten objecten in kaart brengen vanuit verschillende disciplines. Vervolgens zullen zij de objecten repliceren met behulp van digitale technieken (3D scannen en printen). Een greep uit de onderzoeksvragen: Wat kunnen we leren van oude objecten? Welke nieuwe betekenislagen kunnen we aan hen toevoegen? Kunnen we intuïtieve, zintuiglijke interacties ontwerpen?

Opening Wonderkamers met voorwerpen uit de collectie van het Zeeuws Genootschap

Zaterdag 5 oktober, van 12.00 tot 16.00 uur opende het Zeeuws Museum de nieuw ingerichte Wonderkamers. In drie kabinetten worden meer dan 200 Zeeuwse en exotische voorwerpen tentoongesteld. De helft daarvan is afkomstig uit de collectie van het Zeeuws Genootschap en is beschikbaar gesteld in het kader van het 250-jarig jubileum.

Schenking: schelpencollectie

Conservator Freddy van Nieulande schonk het Zeeuws Genootschap een collectie fossiele en recente schelpen van ruim 2.000 eenheden. De collectie bevat honderden verschillende soorten: voornamelijk schelpen van de Zeeuwse stranden zoals van Cadzand, Domburg, Ritthem, De Kaloot. De schelpen zijn verzameld in de afgelopen 40 jaren. Het Genootschap is bijzonder blij met deze bijzondere en omvangrijke schenking.

Schenking: Walcherse archeologische vondsten

Recentelijk kregen wij van mevrouw S. Hendrikse te Vlissingen een schenking van, voornamelijk, metalen objecten, opgegraven in de jaren '70. De schenking bestaat uit een vijftigtal metalen voorwerpen, waaronder onder andere enkele gouden ringen uit de 15e, 16e en 17e eeuw, messing en bronzen riembeslag, gespen, knopen, zegelstempels en mesheften uit diverse periodes. Daarnaast is er ook een grote hoeveelheid in Vlissingen en/of Middelburg gemaakte kralen geschonken. Alle voorwerpen zijn op Walcheren gevonden. Een aantal van de mesheften zijn heel bijzonder van vorm en materiaal. Sommige niet-metalen exemplaren worden nu onderzocht om de precieze herkomst van het materiaal waarvan ze gemaakt zijn te achterhalen. Wij zijn mevrouw Hendrikse zeer dankbaar, het is een prachtige aanwinst voor de archeologische collectie.

100 jaar Herfsttij der Middeleeuwen, met o.a. Bart van Loo

Op zondag 3 november organiseerde de Werkgroep Cultuurhistorie van het Zeeuws Genootschap een minisymposium naar aanleiding van de 100ste verjaardag van het meesterwerk *Herfsttij der Middeleeuwen* van Johan Huizinga. Deze historicus schreef het boek gedeeltelijk op buitenplaats Toorenvliedt in Middelburg. Het beschrijft de Lage Landen aan het einde van de Middeleeuwen, nog in de schoot van het Bourgondische rijk. Sprekers waren: Anton van der Lem (Huizingaspecialist en maker van de prachtige geïllustreerde heruitgave van *Herfsttij der Middeleeuwen*), Bart van Loo (auteur van het veelgeprezen boek *De Bourgondiërs*), Arjan van Dixhoorn (Werkgroep Cultuurhistorie van het Zeeuws Genootschap), Rob Stufkens (Huizinga-project Middelburg). Er was muziek van de cellist Martijn Kooiman (cello suites van Bach).

Afsluiting expositie Axel

Vrijdagmiddag 18 oktober 2019 bezocht een delegatie van het Zeeuws Genootschap de afsluiting van de expositie 'Kijk naar beneden, dan zie je meer' in Museum Het Warenhuis in Axel. Onze conservatoren Freddy van Nieulande en Herman Nijhuis, alsmede bestuursleden Hugo Schorer en Karel Meertens en jubileumcommissie-voorzitter Maarten Steenbeek werden hartelijk ontvangen door voorzitter Richard Oldenziel, conservator, Piet de Blaeij en

de museumstaf. In de diverse speeches en vooral de inleiding door Piet de Blaeij werd de uitstekende samenwerking tussen beide instellingen nog eens benadrukt, waardoor de tentoonstelling met vele voorwerpen uit de collectie van het Genootschap met recht een succes genoemd kan worden. Een bijzonder woord van dank aan de conservatoren, die vele uren vrije tijd belangeloos aan deze expositie ter beschikking hebben gesteld ging vergezeld van een fraai boekwerk over Axel en een mooie fles met inhoud. Na het dankwoord van voorzitter Hugo Schorer was er nog gelegenheid voor de aanwezigen de expositie voor de laatste maal te bezoeken.

Vacature: secretaris Werkgroep Cultuurhistorie

De Werkgroep Cultuurhistorie is een actief onderdeel van het Zeeuws Genootschap en organiseert jaarlijks een aantal activiteiten om de kennis van de geschiedenis van Zeeland te bevorderen, zoals lezingen en symposia. Dit jaar organiseren we onder andere het symposium over de entomoloog Johannes Goedaert, de Publieksdag Rederijkers, het symposium over 75 jaar Scheldeslag, de uitreikingsceremonie van de tweejaarlijkse Roggeveenprijs en een conferentie over de toekomst van Zeeland. De komende jaren houdt de werkgroep zich onder andere bezig met het omvangrijke programma rondom de viering van het 700-jarig bestaan van de provincie Zeeland.

In het bestuur is per 1 januari 2020 de vacature vacant van secretaris. De huidige secretaris blijft in het bestuur maar gaat zich bezighouden met een andere portefeuille. De taken van de secretaris zijn:

- het agenderen en notuleren van de bestuursvergaderingen (vijf keer per jaar)
- het maken van het jaarverslag
- het versturen van de nieuwsbrieven (ongeveer zes keer per jaar)
- het voeren van de correspondentie
- het een keer in de twee jaar als projectleider organiseren van de Roggeveenprijs
- het meewerken aan de andere activiteiten van de werkgroep.

De functie is onbezoldigd.

Interesse? Neem contact op met onze voorzitter Peter van Druenen (wchzeeland@gmail.com).

Druk bezochte opening van de jubileumexpositie 'Op reis met Willem V'

Op dinsdag 29 oktober werd de jubileumexpositie 'Op reis met Willem V. Een vorstelijke reis door achttiende-eeuws Zeeland' geopend door de commissaris van de Koning, Han Polman en de voorzitter van het Zeeuws Genootschap Hugo Schorer. Voorafgaand aan de opening vertelden Hannie Kool-Blokland en conservator Anna de Bruyn de overvolle zaal in het Zeeuws Archief over de historische achtergronden.

De expositie duurt tot 2 mei 2020.

Zeeuws Archief, Hofplein 16, 4431 CK Middelburg.

Openingstijden: maandag t/m vrijdag en elke eerste zaterdag van de maand, behalve januari: 09.00-17.00 uur. Toegang gratis.

Afsluiting jubileumexpositie 'Expeditie Zeeuwse IJstijd' in het Stadhuis Museum Zierikzee

Op zondag 3 november was de afsluiting van de succesvolle jubileumexpositie 'Expeditie Zeeuwse IJstijd' in het Stadhuis Museum Zierikzee. Na ontvangst door directeur Albert Scheffers konden de genodigden genieten van een voordracht door de conservator van het Zeeuws Genootschap Mark Bosselaers. Op zijn bekende humoristische, maar deskundige wijze ging Mark nader in op vragen, die hij zichzelf zou stellen bij het zien van de collectie en waarop hij uiteraard het antwoord al wist. Zo werd het gezelschap vertrouwd gemaakt met het grootste, meest bijzondere, zeldzaamste, oudste en kleinste voorwerp uit de (botten-)collectie. Na de presentatie was voor de laatste keer gelegenheid op de prachtige zolder de tentoonstelling te bekijken.

Expositie 'Schrijvers in sluis, toen en nu' geopend

Op zaterdagmiddag 9 november is de expositie 'Schrijvers in Sluis, toen en nu' geopend door Rietje van Dam namens de Stichting J.H. van Dale en Peter van Druenen namens het Zeeuws Genootschap. Neerlandicus Jan van Loo hield een voordracht over de Rederijkers in Zeeuws Vlaanderen en fotograaf Oscar van Beest vertelde anekdotes over de schrijvers die hij in Sluis had gefotografeerd. Anita Maas-Tournois was namens de stichting de gastvrouw.

Rederijkers in Zeeuws-Vlaanderen: in de vijftiende, zestiende en zeventiende eeuw waren er verspreid over heel Zuid- en later Noord-Nederland honderden rederijkers actief. Deze toneelliefhebbers en voordrachtskunstenaars hadden zich verenigd in rederijderskamers. Die kamers, elke zichzelf respecterende stad had er minstens één, organiseerden wedstrijden, verzorgden feesten en officiële optredens. De rederijkers schreven een onafzienbare hoeveelheid gedichten en toneelstukken. Een groot deel daarvan is bewaard gebleven. De leden van deze verenigingen noemden zich naar Frans voorbeeld rhétoriqueurs. Tegen het einde van de 15e eeuw hadden deze gezelschappen 'vander Rethorique' vooral in (Zeeuws-)Vlaanderen een aanzienlijke culturele en maatschappelijke macht verworven. Later volgden ook Brabant, Zeeland en Holland.

Bij het Zeeuws Genootschap houdt de Werkgroep Cultuurhistorie zich bezig met de rederijkers. Elk jaar wordt er ergens in de provincie een Rederijdersdag georganiseerd. Deze tentoonstelling is een samenwerking tussen het Genootschap en de Stichting J.H. van Dale, is alle dagen geopend en duurt tot en met 11 januari 2020. Adres: Groote Markt 1, 4524 CD Sluis. Openingstijden: van woensdag t/m zondag van 13.00 tot 16.30 uur.

250 jaar
Zeeuws
Genootschap

Agenda vanaf 12 december 2019

12 december Middelburg

Eindpresentatie YESC (Young Energy Society Challenge), het jongerenproject van het Zeeuws Genootschap laat Zeeland schudden op haar ecologische grondvesten.

13 en 14 december Middelburg

Internationaal symposium ter voorbereiding op een Engelstalig boek over rol genootschappen zoals KZGW, gezien in diverse landen.

13 en 14 december, UCR, Middelburg

Eindtentoonstelling True Replica's in University College Roosevelt, E.11 Eleonor.

18 december Middelburg

Presentatie jubileum-uitgave Archief in de Burgerzaal van het oude stadhuis, Middelburg.

11 januari 2020 Belfort Sluis

Symposium 'Zeeuws-Vlaamse iconen. Ondertitel: Culturele iconen in het Zeeuws-Vlaamse land'.

Lopende jubileum-tentoonstellingen

- Nog tot 31 mei 2020 in Terra Maris, museum voor natuur en landschap, Duinvlietweg 6, Oostkapelle: Tentoonstelling 'Vikingen op Walcheren? – vondsten, verhalen, feiten en fabels' met bijzondere objecten uit de archeologische collectie van het Zeeuws genootschap., met name vondsten van het strand Oostkapelle-Domburg.
- Nog tot 12 januari 2020 in het Belfort, Groote Markt 1, Sluis: 'Schrijvers in Sluis, toen en nu'.
- Nog tot 2 mei 2020 in het Zeeuws Archief, Hofplein 16, 4431 CK Middelburg: 'Op reis met Willem V. Een vorstelijke reis door achttiende-eeuws Zeeland'.

Alle actuele en uitgebreide informatie over het jubileum kunt u vinden op onze website: <https://kzgw.nl>

Sociale media Zeeuws Genootschap

Instagram: @zeeuwsgenootschap
@kzgwonline

Twitter: Zeeuws Genootschap: @kzgw

Facebook: Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der
Wetenschappen

Volgt u ons ook? Dan kunnen we het Zeeuws Genootschap nog bekender maken.